

เกณฑ์ปกติการใช้ประโยชน์ห้องเรียน และ สำนักงานของโรงเรียนประถมศึกษา
ในอำเภอชัยบุรี จังหวัดพทุมธานี

นางสาววันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์

004588

ศูนย์วิทยพัทยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

NORMAL EXPECTANCY OF CLASSROOM AND OFFICE SPACE UTILIZATION OF
PRIMARY SCHOOLS IN AMPHOE THANYABURI, CHANGWAT PATHUMTHANI

Miss Vantaya Vongsilapapirom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เกณฑ์ปกติการใช้ประโยชน์ของโรงเรียน และ สำนักงานของโรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี

โดย นางสาววันทยา วงศ์ศิลปกริมย์

แผนกวิชา ศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สำนวน คีอรามัก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สุประคิษฐ์ มุนนาค
..... รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ มุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สวัสดิ์ ประทุมราช
..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวัสดิ์ ประทุมราช)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

กีแอนด์ คีอรามัก
..... กรรมการ
(อาจารย์ สำนวน คีอรามัก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เกณฑ์ปกติการใช้ประโยชน์ห้องเรียนและสำนักงานของโรงเรียน
 ประถมศึกษาในอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี
 ชื่อ นิสิต นางสาววันทยา วงศ์ศิลป์ภิรมย์
 อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สำนวน คือรามัค
 แผนกวิชา ศึกษาศาสตร์
 ปีการศึกษา 2521

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ (1) หาเกณฑ์ปกติของการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ของโรงเรียนประถมศึกษา 12 โรงเรียน ในอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี (2) เปรียบเทียบเกณฑ์ปกติของการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ กับค่าการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม (3) แบ่งระดับค่าการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ของโรงเรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ สูงกว่า ปกติ และต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ โดยใช้ช่วงความเชื่อมั่น 95% และ (4) คำนวณความต้องการห้องเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอชัยบุรี ในปีการศึกษา 2525 คำนวณของค่าการใช้ประโยชน์มี 3 ค่า คือ (1) อัตราการใช้ห้อง (2) อัตราการใช้พื้นที่ต่อนักเรียน และ (3) ค่าการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่คานบริหารและบริการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจอาคารสถานที่โรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสำรวจอาคารสถานที่โรงเรียนประถมศึกษา ของ ศิริเพ็ญ อิมสข ผลการวิจัยปรากฏข้อค้นพบดังนี้

1. เกณฑ์ปกติของอัตราการใช้ห้องเรียนปกติ มีค่าเท่ากับ 91.43% ของห้องเรียนพิเศษ เท่ากับ 51.34% ส่วนอัตราการใช้พื้นที่ต่อนักเรียนของห้องเรียนปกติ เท่ากับ 87.04% ของห้องเรียนพิเศษ เท่ากับ 30.54% และค่าการใช้ประโยชน์สถานที่คานบริหารและบริการ เท่ากับ 203.86%

2. อัตราการใช้ห้องของห้องเรียนปกติไม่แตกต่างจากอัตราใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อัตราการใช้ห้องห้องเรียนพิเศษ อัตราการใช้
 พื้นที่ของนักเรียนทั้งห้องเรียนปกติและห้องเรียนพิเศษ ต่ำกว่าค่าการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนค่าการใช้ประโยชน์สถานที่ค้ำนบริหารบริการ
 สูงกว่าค่าการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แสดงว่า
 โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอชัยบุรี ได้จัดจำนวนชั่วโมงการใช้ห้องเรียนปกติได้อย่างเหมาะสม
 คีแล้ว แต่ในค้ำนความจุ ยังมีพื้นที่เหลือเกินจำนวนนักเรียนมากไป การใช้ประโยชน์ห้อง-
 เรียนพิเศษ ยังใช้น้อยเกินไปทั้งในค้ำนเวลา และความจุ ส่วนสถานที่บริหารบริการต้องการ
 พื้นที่เพิ่มขึ้นอีก 8751.09 ตารางเมตร ห้องส้วมครู 11 ที่ ห้องส้วมนักเรียน 82 ที่ และ
 ที่ปัสสาวะชาย 3 ที่ ถ้าคิดเฉพาะโรงเรียนในองค์การบริหารส่วนจังหวัด 10 โรงเรียน
 ปรากฏว่า ต้องการพื้นที่ทางค้ำนบริหารและบริการเพิ่มขึ้น 8289.54 ตารางเมตร ห้องส้วม
 ครู 9 ที่ ห้องส้วมนักเรียน 89 ที่ และที่ปัสสาวะชาย 3 ที่

3. ในปี พ.ศ.2525 โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอชัยบุรี ยังมีพื้นที่ทางการเรียน
 การสอนเหลือว่างพอที่จะรับจำนวนนักเรียน 1454 คน ที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น แต่ต้องการสถานที่
 ค้ำนบริหารบริการเพิ่มขึ้น 2194.52 ตารางเมตร ห้องส้วมนักเรียน 36 ที่ และห้องส้วมครู
 5 ที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Normal Expectancy of Class-Room and Office Space
 Utilization of Primary Schools in Amphoe Thanyaburi,
 Changwat Pathumthani

Name Miss Vantaya Vongsilapapirom

Thesis Advisor Samnuan Duramad

Department Educational Research

Academic Year 1978

ABSTRACT

The purpose of this research were (1) to find the normal expectancy of school building utilization of 12 primary schools in Amphoe Thanyaburi, Changwat Pathumthani (2) to compare the normal expectancy utilization with the optimum utilization (3) to divide school building utilization to 3 levels, equal to, lower and higher than normal expectancy (4) to estimate the actual number of classrooms needed in Pratom Suksa level in Amphoe Thanyaburi. The utilization was determined by three indicies, namely, rooms, space and administrative and service room utilization. A school building survey was altered from Siripen's school building survey to evaluate building utilization.

The findings were as follows :

1. The normal expectancy of room utilization of regular and special classrooms were 91.43% and 51.34%. The space utilization

of regular and special classroom were 78.04% and 30.54% respectively, and the utilization of office space or the space for administration and service was 203.86%

2. The room utilization of regular classroom had no significant difference from the optimum utilization, at .05 significant level, but most of the rest had less utilization significantly from the optimum utilization, at .05 significant level except the office space utilization which had higher utilization significantly from the optimum utilization at .01 significant level. The results showed that the regular classrooms were used enough in time but not in capacity. The special classrooms were used less both in time and capacity. More spaces were needed for administration and service; about double of the existing space or 8751.09 square metres, 11 units of teacher lavatory, 82 units of pupil lavatory and 3 urinal units for boys. If the private schools were omitted from this study, 8289.54 square metres, 9 units of teacher lavatory, 89 units of pupil lavatory and 3 urinal units for boys were needed in government primary schools.

3. In 1982, even when having more pupils, the primary schools in Amphoe Thanyaburi still have enough learning space, but more space for administration and service which is about 2194.52 square metres, 36 units of pupils lavatory and 5 units of teacher lavatory will be needed for 1454 increasing pupils.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อารชวอำรุง และ อาจารย์สำนวน คือรามัก อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยทั้งสองท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปรับปรุงการเขียนวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ในการค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ได้กรุณาขอหนังสือให้จำนวนหนึ่ง และได้ช่วยคนหนังสือให้มีความมั่นใจอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ และขอบคุณอาจารย์ใหญ่ และ อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา และฝ่ายทะเบียนราษฎรของที่ว่าการอำเภอชนัญบุรี ที่ได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

หนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ ได้รับทุนสนับสนุนในการทำวิจัยจากสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

วันทยา วงศ์ศิลป์กรมย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย...	๒
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ...	๖
กิตติกรรมประกาศ...	๗
รายการตารางประกอบ...	๘
รายการแผนภาพประกอบ...	๘
บทที่	
1 บทนำ...	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา...	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย...	2
สมมติฐานการวิจัย...	3
ขอบเขตของการวิจัย...	4
ข้อตกลงเบื้องต้น...	5
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย...	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย...	7
คำจำกัดความ...	7
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง...	10
3 วิธีดำเนินการวิจัย...	43
ลำดับขั้นของการดำเนินงาน...	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล...	44
ลักษณะและปริมาณของข้อมูล...	45

บทที่

หน้า

การรวบรวมข้อมูล...	45
การวิเคราะห์ข้อมูล...	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5 บทสรุป	77
สรุปผลการวิจัย	77
ขอค้นพบ	78
อภิปรายผลการวิจัย	81
ขอเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	98
ประวัติผู้เขียน	113

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	ค่าเกณฑ์ปกติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ โรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมดในอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี... .. 58
2	การทดสอบค่าที (t-test) ของดัชนีการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ ประเภทต่าง ๆ 3 ค่า ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชัยบุรี จังหวัด ปทุมธานี กับค่าการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม 59
3	ค่าการใช้ประโยชน์ของโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 12 โรงเรียน และช่วง ความเชื่อมั่น 95%.. .. 61
4	การเปรียบเทียบค่าการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ของโรงเรียนประถม ศึกษา อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี กับค่าเกณฑ์ปกติในช่วงความเชื่อมั่น 95% 62
5	เรโซการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และค่าเฉลี่ยของเรโซการเข้า เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2517-2520.. .. 71
6	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่คาดคะเนได้ในปีการศึกษา 2521- 2525... .. 71
7	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 อำเภอ ชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี และค่าอัตราแนวโน้มของชั้นต่าง ๆ. 72
8	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2521-2525 ที่คาดคะเนได้... .. 73

9	จำนวนนักเรียนที่แต่ละโรงเรียนสามารถรับเพิ่มได้อีก จากจำนวนนักเรียนที่โรงเรียนมีอยู่ในปีการศึกษา 2520... ..	74
10	พื้นที่ทางค่านบริหารบริการที่โรงเรียนควรมีตามเกณฑ์ที่โรงเรียนมีอยู่จริงและที่โรงเรียนต้องการเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2520.. ..	76
11	เปรียบเทียบพื้นที่ค่านบริหารบริการที่โรงเรียนต้องการเพิ่มขึ้นเมื่อโรงเรียนใช้โรงอาหารตามปกติ และเมื่อแบ่งการใช้โรงอาหารออกเป็น 2 มล็ด... ..	85
12	จำนวนครูและจำนวนนักเรียนชาย-หญิง ชั้น ป.1-ป.7 โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2520.	103
13	จำนวนครู จำนวนนักเรียนและขนาดพื้นที่ของสถานที่ทางค่านบริหารและบริการของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอชัยบุรี.	104
14	ขนาดพื้นที่ของสถานที่ทางค่านการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี... ..	106
15	การกระจายของอายุของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2517-2520..	107
16	จำนวนเด็กเกิดมีชีพที่จดทะเบียนและจำนวนเด็กเกิดมีชีพที่ปรับตจจดทะเบียนแล้ว	109
17	ส่วนหนึ่งของตารางชีพแบบบริคส์สำหรับประชากรของประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร.	109
18	จำนวนเด็กเกิดมีชีพที่เป็นชายและมีชีวิตรอคในหมวดอายุข้อ ๆ ไป.	110
19	จำนวนเด็กเกิดมีชีพที่เป็นหญิงและมีชีวิตรอคในหมวดอายุข้อ ๆ ไป.	111
20	จำนวนเด็กเกิดมีชีพชาย-หญิง และมีชีวิตรอคในหมวดอายุข้อ ๆ ไป	112

รายการแผนภาพประกอบ

แผนภาพที่		หน้า
1	อัตรการใช้ห้องของห้องเรียนปกติของโรงเรียนประถมศึกษา 12 โรงเรียน	63
2	อัตรการใช้ห้องของห้องเรียนพิเศษโรงเรียนประถมศึกษา 4 โรงเรียน..	64
3	อัตรการใช้พื้นที่คือนักเรียนของห้องเรียนปกติโรงเรียนประถมศึกษา 12 โรงเรียน... ..	65
4	อัตรการใช้พื้นที่คือนักเรียนของห้องเรียนพิเศษโรงเรียนประถมศึกษา 4 โรงเรียน... ..	66
5	ค่าการใช้ประโยชน์สถานที่คานบริหารและบริการของโรงเรียนประถมศึกษา 12 โรงเรียน	67

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย